

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/diplomacy

Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Foreign Affairs for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/dyplomacja

Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Nota informacyjna nt. orzecznictwa Trybunału nr 244

Październik 2020 r.

**Ayoub i Inni p. Francji – skargi nr 77400/14, 34532/15
i 34550/15**

Wyrok z 08.10.2020 r. [Piąta Sekcja]

Art. 17

Rozwiązanie skrajnie prawicowych stowarzyszeń o charakterze paramilitarnym zaangażowanych w rasistowską i antysemicką indoktrynację: *niedopuszczalność skargi*

Art. 11

Art. 11 ust. 1

Wolność stowarzyszania się

Rozwiązanie skrajnie prawicowego stowarzyszenia o charakterze paramilitarnym po przemocy i zakłóceniach porządku publicznego przez jego członków: *brak naruszenia*

Fakty – Trzy skrajnie prawicowe organizacje zostały rozwiązane po śmierci młodego mężczyzny w bójce z członkami jednego z nich (*Troisième Voie* – Trzecia Droga). Powołane przez władze podstawy prawne ich rozwiązania obejmowały, w zależności od sprawy, jedną lub kilka następujących przesłanek: i) istnienie prywatnej milicji; ii) gloryfikowanie „współpracy z wrogiem”; oraz iii) podleganie do dyskryminacji, nienawiści lub przemocy. Odwołania złożone przez skarżące stowarzyszenia zostały oddalone przez Radę Stanu (*Conseil d'État*).

Prawo – Art. 11 w świetle art. 10:

a) *Skarga dotycząca stowarzyszenia Troisième Voie (Trzecia Droga) i jego oddziału ochrony (Jeunesses nationalistes révolutionnaires – JNR – Młodzież Rewolucyjno-Nacjonalistyczna)*

Art. 17 – Przedmiotowe podmioty zostały rozwiązane na tej podstawie, że stanowiły grupy, które charakteryzowały się „prywatną milicją”. Ponieważ Rada Stanu nie znalazła dowodów podlegania do „dyskryminacji, nienawiści lub przemocy”, prawna kwalifikacja faktów

przyjęta przez sądy krajowe nie wykazywała *prima facie* żadnego działania mającego na celu zniweczenie praw i wolności przewidzianych w Konwencji.

Konieczność środka w społeczeństwie demokratycznym

Pilna potrzeba społeczna – Przedmiotowe rozwiązanie [grup] zostało zainicjowane nie w odpowiedzi na wyrażanie poglądów politycznych, ale w reakcji na akt przemocy. Dodatkowo Rada Stanu uwzględniła także hierarchiczny charakter struktury rozpatrywanej grupy, organizowanie umundurowanych wieców oraz parad w stylu wojskowym, a także fakt, że członkowie byli rekrutowani na podstawie zdolności do stosowania siły fizycznej w razie „starć”. Rozpowszechniana przez obie grupy ideologia przełożyła się na liczne akty przemocy, od których skarżący – jako przewodniczący – najwyraźniej się nie zdystansował. W świetle powyższego istniały istotne i wystarczające powody do zarządzenia przedmiotowego rozwiązania [grup] w celu zapobieżenia i zakończenia naruszeń porządku publicznego.

Proporcjonalność – Prawdą jest, że rozwiązanie [grupy] stanowi drastyczny środek, z którego należy korzystać w ostateczności. Niemniej jednak, w świetle powagi sytuacji władze w sposób uzasadniony uważały, że zezwolenie JNR i Troisième Voie na dalsze istnienie byłoby postrzegane jako pośrednie legitymizowanie wcześniejszych i przyszłych zakłóceń publicznych. Władze nie miały do dyspozycji innych mniej ingerujących środków prawnych takich jak, na przykład, zawieszenie działalności grup. Sądy krajowe przeprowadziły szczegółową analizę kwalifikacji prawnej faktów, przyjętej przez władze, i zbadały zgodność zaskarżonego środka z wolnością stowarzyszania się. W świetle szerszego marginesu oceny pozostawionego władzom w przypadkach podlegania do przemocy, a także mając na uwadze stwierdzenia parlamentarnej komisji śledczej dotyczące odstraszających skutków rozwiązania [grup], zastosowany środek był konieczny dla jak najskuteczniejszego zapobiegania zakłóceniom porządku publicznego i może być zatem postrzegany jako proporcjonalny do realizowanego celu.

Rozstrzygnięcie: brak naruszenia (jednogłośnie).

b) Skargi dotyczące L'Œuvre française (Dzieło Francuskie) i Jeunesses nationalistes (Młodzież Nacjonalistyczna)

Członkowie tych dwóch stowarzyszeń nie byli zamieszani w tragiczny incydent, który doprowadził do ich rozwiązania. Podobnie też przed tą tragedią nigdy nie wszczęto przeciwko tym stowarzyszeniom postępowań w związku z realizacją ich statutowych celów, a jedynie zatrzymywano lub skazywano ich poszczególnych członków za ich osobiste działania. Dekrety zarządzające rozwiązaniem tych stowarzyszeń zostały wydane po przeprowadzeniu kontradyktoryjnego postępowania, a podane powody podlegały kontroli sądowej obejmującej weryfikację prawdziwości faktów. W zakresie, w jakim skarżące stowarzyszenia zarzucały, że ich rozwiązanie stanowiło środek „polityczny” mający na celu likwidację radykalnej opozycji, Trybunał postanowił skoncentrować się na zbadaniu zgodności ich programu i działalności politycznej z fundamentami demokracji.

W oparciu o dowody przedstawione przed sądami krajowymi i Trybunałem w Strasburgu wynikają następujące elementy:

i) wszystkie materiały rozpowszechniane przez te stowarzyszenia zawierały nawiązania do autorów teorii lub publikacji o charakterze antysemickim lub rasistowskim i elementy podlegające dyskryminacji i próbujące ją uzasadnić, w tym wezwania do inspirowanej ksenofobią rewolucji narodowej, twierdzenia o istnieniu rzekomego, wrogiego dla tożsamości narodowej „judaizmu politycznego”, przyjmowanie pisarzy o poglądach negacjonistycznych i tym podobne;

ii) zainteresowane stowarzyszenia wyrażały poparcie dla osób, które współpracowały z nazistowskimi Niemcami, promowały ideologię reżimu Vichy i proponowały wdrożenie jego rasistowskiego ustawodawstwa po objęciu władzy;

iii) przedmiotowe stowarzyszenia organizowały paramilitarne obozy szkoleniowe mające na celu przekształcenie młodych aktywistów w „żołnierzy politycznych”; świadczyło to o istnieniu celu indoktrynacji i szkolenia, które, w świetle ideologii, którą stowarzyszenia te starały się promować, zagrażały edukacji na rzecz obywatelstwa demokratycznego.

Oczywiste było zatem, że cele w istocie promowane i realizowane w praktyce przez członków tych stowarzyszeń, w tym również wielokrotnie przy użyciu przemocy, bezspornie zawierały elementy podżegania do nienawiści oraz dyskryminacji rasowej wymierzonej w szczególności w imigrantów muzułmańskich, ludność żydowską oraz homoseksualistów.

W opinii Trybunału rozwiązanie obu stowarzyszeń zostało zarządzane na podstawie dokładnej znajomości krajowej sytuacji politycznej i w celu wsparcia „demokracji będącej w stanie obronić samą siebie” w kontekście utrzymującego się i nasilającego rasizmu i nietolerancji we Francji i w Europie. Poprzez swoje poglądy polityczne, propagandę i działalność skarżące stowarzyszenia starały się wykorzystać prawo do wolności stowarzyszania się do zniweczenia ideałów i wartości stanowiących fundament społeczeństwa demokratycznego. Z powyższych względów zgodnie z art. 17 Konwencji skarżący nie mogą ubiegać się o ochronę na podstawie art. 11 Konwencji odczytywanego w świetle art. 10.

*Rozstrzygnięcie: skarga niedopuszczalna (niezgodna *ratione materiae*)*

(Zobacz *Les Authentiks i Supras Auteuil* 91 p. Francji, nr 4696/11 i 4703/11, 27 października 2016 r., [Nota informacyjna nr 200](#), oraz *Vona p. Węgrom*, nr 35943/10, 9 lipca 2013 r., [Nota informacyjna nr 165](#)¹; zobacz także Przewodnik na temat orzecznictwa na podstawie [art. 17](#)).

© Council of Europe/European Court of Human Rights
Niniejsze streszczenie przygotowane przez Kancelarię nie wiąże Trybunału.

Link do [Not informacyjnych nt. orzecznictwa](#)

¹ Tłumaczenie wyroku na język polski jest dostępne na stronie:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-153208>